

VESTNIK

DELEGATSKI

Delegatsko glasilo
občine Murska Sobota
Številka: 3
Leto VIII
12. maja 1988

VSEBINA 3. ŠTEVILKE DELEGATSKEGA VESTNIKA

- predsedniki zborov Skupščine občine M. Sobota sklicujejo seje zborov za dne 26. maj 1988
- poročilo o poteku javne razprave o osnutku amandmajev k ustavi SFRJ v občini M. Sobota
- poročilo o uresničevanju programov SIS družbenih dejavnosti v letu 1987 in usmeritve za izvajanje programov v letu 1988 v občini M. Sobota

— predsedniki zborov sklicujejo seje zborov

23. SEJO ZBORA ZDRUŽENEGA DELA
23. SEJO ZBORA KRAJEVNIH SKUPNOSTI
23. SEJO DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA

Seje bodo

V ČETRTEK, DNE 26. MAJA 1988, OB 8. URI
v veliki sejni dvorani Skupščine občine M. Sobota

Predsedniki zborov predlagajo naslednji

dnevni red:

1. izvolitev in poročila verifikacijskih komisij
2. potrditev zapisov:
 - zapisi 21. sej zborov občinske skupščine, z dne 13. aprila 1988
 - zapis 2. skupne seje zborov občinske skupščine, z dne 13. aprila 1988
 - zapis skupnega zasedanja zborov občinske skupščine, dne 13. aprila 1988
 - zapis skupnega zasedanja zborov občinske skupščine, z dne 21. aprila 1988
3. poročilo o poteku javne razprave o osnutku amandmajev k ustavi SFRJ v občini M. Sobota
4. poročilo o uresničevanju programov SIS družbenih dejavnosti v letu 1987 in usmeritve za izvajanje programov v letu 1988 v občini M. Sobota

— poročilo o poteku javne razprave o osnutku amandmajev k ustavi SFRJ v občini M. Sobota

V skladu s sprejetim programom politične aktivnosti za organiziranje in vodenje javne razprave o osnutku amandmajev k ustavi SFRJ, sta v občini M. Sobota bila nosilec javne razprave OK SZDL in Občinski svet zveze sindikatov. Javno razpravo v krajevnih skupnostih je vodila OK SZDL, nosilec in koordinator javne razprave v združenem delu pa je bil občinski svet zveze sindikatov M. Sobota.

(Osntek amandmajev k ustavi SFRJ je bil objavljen v POROČEVALCU Skupščine SRS št. 2, dne 16. 1. 1988).

I. RAZPRAVE V KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

V nekaterih krajevnih skupnostih so razpravo o ustavnih amandmajih združili s temeljnimi kandidacijskimi konferencami.

V okviru KZ Panonke je bila za področje celotne občine organizirana specializirana razprava s področja kmetijstva.

5. stanje in problematika komunalnega gospodarstva v SR Sloveniji in občini M. Sobota
 6. predlog odloka o ustanovitvi, organizaciji in delovanju civilne zaštite v občini M. Sobota
 7. predlog odloka o prenehanju veljavnosti odloka o spremembah odloka o zakloniščih in drugih zaščitnih objektih v občini M. Sobota
 8. predlog za izdajo odločbe o uvedbi komasacijskega postopka za komasacijo kmetijskih zemljišč v delih k. o. Peskovci (To točko obravnavata samo Zbor združenega dela in Zbor krajevnih skupnosti)
 9. delegatska vprašanja in odgovori na vprašanja
 10. predlogi, sklepi, mnenja in obvestila
- Gradivo za obravnavo 3. in 4. točke dnevnega reda je objavljeno v današnji številki Delegatskega vestnika.
- Gradivo za obravnavo 5. točke dnevnega reda — stanje in problematika komunalnega gospodarstva v SR Sloveniji je objavljeno v POROČEVALCU, št. 21, z dne 4. 8. 1987. Ugotovitve in stališča IS k republiškega gradivu ter poročilo o stanju in problematiki komunalnega gospodarstva v občini M. Sobota bo posredovano vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij, delovnim skupnostim, ki vršijo funkcijo delegacije ter delegatom DPZ.
- Gradivo pod tč. 6 in 7 so zbori občinske skupščine obravnavali na seji, dne 21. aprila 1988. Ker na osnutke navedenih odlokov ni bilo danih nobenih pripomb, oz. predlogov za dopolnitev oz. spremembo, bodo zbori obravnavali predloge odlokov v enakem besedilu, kot so bili obravnavani osnutki.
- Gradivo za obravnavo 8. točke bo posredovano vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij ter delovnim skupnostim, ki vršijo funkcijo delegacije.
- Informacija k 9. točki bo podana na seji.

1. Splošne pripombe, ki so bile iznešene na razpravah v krajevnih skupnostih:

- neučinkovitost družbenopolitičnega in ekonomskega sistema;
- neizoblikovana in neopredeljena odgovornost v družbi — za slabe odločitve nihče ni sankcioniran;
- preveč administriranja, zato je odločanje popolnoma odtujeno od delavcev, delovnih ljudi in občanov. Vsled tega tudi delegatski sistem ne more opravljati svoje vloge;
- sedanja ekonomska politika ZIS pelje v popoln ekonomski kolaps — potrebno bi bilo prisluhniti »eminentnim ekonomskim strokovnjakom«;
- kmetijstvo mora postati gospodarska panoga, ne pa socialna komponenta družbe.

Pripombe splošnega značaja k predlaganim ustavnim amandmajem:

— v ustavi se naj opredelijo samo temeljne stvari, vse ostalo naj bo predmet izvedbenih aktov — ustava naj bo krajša;

— jezik v predloženih amandmajih je kompliciran in ni primeren za širšo javno razpravo med ljudmi;

— čas za razpravo o ustavnih dopolnilih bi moral biti daljši;

— predlagana ustavna dopolnila ne prispevajo k nadaljnji demokratizaciji in k uvajanju odprtega in tržno usmerjenega gospodarstva;

— amandmaji jemljejo določene pristojnosti republikam, kar že na nek način posega v suverenost republik, ki pa je zagotovljena v temeljnih načelih Ustave SFRJ, za katere smo se dogovorili, da jih ne bomo spreminjali;

— predložena ustavna dopolnila ne nakazujejo odločnejše ločitve med politiko in gospodarstvom;

— dopolnilne na področju delegatskega in volilnega sistema so minimalne in ne prinašajo bistvenih sprememb na poti k racionalizaciji sistema, prav tako tudi ne k odločnejši demokratizaciji volitev in volilnih postopkov.

2. Konkretna pripomba k osnutku ustavnih amandmajev

Glede na kmetijski značaj vaških krajevskih skupnosti in specializirano razpravo v okviru kmetijske zadruge Panonka so prevladale opredelitve in pripombe do tistih amandmajev, ki opredeljujejo področje kmetijstva in zadrugištva. Precej je bilo tudi ostalih pripomb in mnenj, ki so združene v naslednjih alineah:

— podpira se opredelitev, ki zadruge opredeljuje kot samostojne samoupravne organizacije;

— posebno se podpira opredelitev zadrugne lastnine, ki pa jo je treba natančneje definirati. V zvezi z razpravo o zadrugi lastnini se pojavljajo posamezne zahteve po vrnitvi nekdanje zadrugne lastnine zadrugam;

— zemljiški maksimum naj se ne opredeljuje v Ustavi. Nasploh je mnenje, da ga ni treba opredeljevati;

— ne podpira se amandma ki opredeljuje izjemni dohodek in se naj črta oziroma podrobneje definira, saj izjemni dohodek, realiziran na trgu, ne moremo enačiti z monopolnim dohodkom;

— ne soglašajo se z enotnim urejanjem družbenih dejavnosti na ravni federacije. To mora biti pravica in pristojnost republik;

— močno je bilo izpostavljeno in poudarjeno tudi, da ni sprejemljivo urejati organiziranosti družbenih organizacij in društev po enotnem principu za celotno federacijo — to mora ostati in biti pristojnost republik in pokrajin, unificiranost ni sprejemljiva;

— ne soglašajo se s točko 1 amandmaja XXXIII, ki opredeljuje da mora polovica delegatov v Zveznem zboru Skupščine SFRJ biti iz materialne proizvodnje, saj to kaže na fetišizacijo materialne proizvodnje — fizičnega dela in negacijo znanja;

— ne podpira se predlagani amandma, ki opredeljuje nov način financiranja JLA.

II. RAZPRAVE V ZDRUŽENEM DELU

Razprave v združenem delu so se predvsem usmerjale na področja, ki se nanašajo na nadaljni razvoj združenega dela, samoupravni položaj delavca, pridobivanje in delitev dohodka, planiranje družbeno-ekonomskega razvoja, samoupravno odločanje, delegatski in volilni sistem, odnos do družbene lastnine, preveliko administriranje, preveliko število normativnih aktov, premajhno in prepočasno uveljavljanje tržnih zakonitosti.

Občinski svet ZSS M. Sobota je ob sodelovanju s posameznimi OZD organiziral devet tematskih razprav in sicer:

1. Povezovanje osebnega dela v sistem samoupravnega združenega dela

2. Šolstvo s povdankom na splošni in skupni porabi

3. Družbeno-ekonomski odnosi, samoupravna organiziranost združenega dela in odločanje delavcev

4. Spremembe v pravosodnem sistemu, pristojnosti federacije in republik

5. Temeljni enotnega jugoslovanskega trga s povdankom na monetarnem in kreditnem sistemu ter organizaciji institucij na tem področju in njihove pristojnosti

6. Položaj zunanje trgovine, vlaganje tujega kapitala v gospodarstvo

7. Položaj prometa in zvez

8. Organiziranost SIS in druge oblike samoupravnega interesnega organiziranja

9. Planiranje dela in razvoj OZD

Za realizacijo navedenega programa aktivnosti vodenja javne razprave je bil na nivoju OSS ZSS imenovan poseben 35 članski politični aktiv za spremljanje javne razprave.

V razpravah v organizacijah združenega dela v občini M. Sobota so bile iznešene naslednje pripombe:

1. Ustava bi morala biti napisana v enostavnem in razumljivem jeziku brez ponavljanj deklaracij in opredelitev, ki so v svoji vsebini samoumevne. Ustava preveč podrobno opredeljuje različna področja družbenega življenja in je zaradi tega kot dolgoročen pravni doku-

ment, v taki obliki ovira za hitrejšo, praktično prilagajanje posameznih segmentov družbenega, ekonomskega in samoupravnega razvoja, potrebam življenja.

2. Če obstoječe ustavne ureditve pomenijo na določenih področjih oviro za uspešnejši ekonomski razvoj in za izhod iz krize, potem je treba ugotoviti, da predlagani amandmaji ne pomenijo takih sprememb, ki bi lahko zagotovile radikalno spremembo v načinu gospodarjenja, oz. ki bi spremenile pogoje za gospodarjenje.

3. V ustavi je uveljavljen nelastninski koncept družbene lastnine, ki je sicer namensko vezana in daje delavcem v OZD pravico uporabe upravljanja in razpolaganja, vendar je ta koncept v bistvu tuj prelivanju, alokaciji kapitala. Družbena lastnina se samoupravno vedno veže na samoupravni kolektiv, ki neposredno dela z družbenimi sredstvi, to pa pomeni vedno razlastitev tistega, ki kapital vlaga. Razpravljalci menijo, da bi bilo treba spremeniti koncept družbene lastnine tako, da bi družbena lastnina imela trajnega nosilca. Družbeni značaj lastnine se s tem ne bi spreminjal, spremenil bi se samo sedanji nelastninski koncept družbene lastnine.

4. Obstoječa ustava nima mehanizmov za dolgoročno zainteresiranost upravljalcev za usodo gospodarskega subjekta s katerim upravljajo kar se posebej odraža v inflaciji in krizi.

5. Spremembe ustave bi morale odpraviti dogovorno ekonomijo z idejo dohodkovnega povezovanja reprodukcijskih celot, ker se take celote ne morejo odzivati spremembam na trgu. Porušenje enega elementa v takih reprodukcijskih celotah ustvari disproporce v celotnem sistemu. Dogovorna ekonomija bi bila mogoča samo v zaprtem sistemu, kjer ni tržne ponudbe množice proizvajalcev.

6. Zapiranje trga ne povzroča obstoj republik, temveč povezovanje politike in gospodarstva. Ustavne spremembe bi morale preprečiti vpliv politike na kadrovske in investicijske odločitve. V kolikor se ta vpliv ne bo odstranil, je prevlada politike nad ekonomiko enako usodna v unitarni ali federativni državi.

Pripombe k posameznim amandmajem:

1. Amandma IX.

Razpravljalci so odklonili odvzemanje izjemnega dohodka, kot ga opredeljuje sedanji ustavni amandma. Monopolni dohodek je že sedaj prepovedan (člen 255. ustave) in ga prepoveduje in njegov odvzem nalaga poseben zakon. Tako odvzemanje monopolnega dohodka poznajo tudi druge države. Odvzemanje izjemnega dohodka pa je ukrep naperjen proti delovanju trga in proti tistim proizvajalcem, ki na trgu dosežejo priznano kvaliteto in večje povpraševanje. Izjemni dohodek je namenjen ravno drugim proizvajalcem, kot konkurenčna vzpodbuda za dvig kvalitete in znižanje proizvodnih stroškov. V odprtem trgu, kjer deluje konkurenca, izjemni dohodek pomeni najpomembnejši element izravnave cen oz. najvažnejšo vzpodbudo za uspešne proizvajalce. Zaradi tega so razpravljalci zahtevali, da se amandma ne sprejme.

V skupnih vlaganjih je glavna ovira sedanji nelastninski koncept družbene lastnine. Isto velja pri predlagani ureditvi vlaganja občanov, saj je sedaj določeno z amandmajem, da občani na podlagi vlaganj sredstev v OZD ne morejo pridobiti trajnih pravic.

Razpravljalci so terjali, da se odpre trg vrednostnih papirjev, prenosljivost vrednostnih papirjev in njihov upravljalški značaj.

2. Amandma X.

Razpravljalci so zavrnili centralizacijo, ki se ponuja in predlaga v amandmajih pod geslom enotnega tehnološkega sistema na področju elektrogospodarstva, železniškega prometa in poštotelefonsko-telegrafskega prometa, pri čemer bi naj šlo za obvezno združevanje v skupnosti. Te OZD morajo ostati samostojni gospodarski subjekti, kar ni ovira za enotne tehnične standarde. Centralizacija bi pomenila prelivanje dohodka, kar pa ni sprejemljivo. Sedanja ureditev bi v pravni državi pomenila dovolj veliko garancijo za sodelovanje in enotno tehnično standardizacijo. Gospodarski subjekti s tega področja se morajo uveljaviti na trgu z učinkovito ponudbo svojih storitev. Centralizacija pomeni odtujitev trgu, odpravo konkurenčnosti, enake cene ne glede na kvaliteto ponudbe, obvezno združevanje sredstev ne glede na ekonomsko poslovni interes in vzpostavljane birokratskega in trgu odtujenega upravnega centralnega aparata. Visoko razviti sistemi elektrogospodarstva, železnice in PTT se prilagajajo potrebam tržišča, se decentralizirajo in uveljavljajo tržno ponudbo v konkretnem okolju, kljub temu pa to ni ovira za učinkovito in moderno poslovanje teh gospodarskih subjektov.

3. Amandma XI.

Banke bi morale posloovati kot gospodarski subjekti s ciljem doseganja dohodka. Potrebno bi bilo ukiniti sklad za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin (čl. 258. ustave). Ta sklad bi se moral preobraziti v razvojno banko, ki bi financirala naložbe v nerazvita področja po bančnih kriterijih.

4. Amandma XII.

Uvesti bi bilo treba pluralizem lastnine. Poleg družbene lastnine bi bilo treba omogočiti tudi zasebna produkcijska sredstva. To bi omogočilo da bi tuji vlagatelj ohranil lastninsko pravico na vloženih sredstvih. Pravice tujecev ne bi smeli časovno omejevati. Uvedba vrednostnih papirjev z upravljalško pravico bi rešila vprašanja reeksporta

tujega kapitala. Tujemu vlagatelju kapitala bi morali priznati pravico do soupravljanja v obsegu deleža vloženih sredstev. Tujcem je treba omogočiti ustavljanje lastnih in mešanih podjetij na območju celotne SFRJ, ne samo v prostih carinskih conah. Razpravljalci so poudarili, da vlaganja tujega kapitala ne bo, dokler gospodarstvo ne bo akumulativno vsaj v taki meri, da bo doseženi profit presegal povprečno obrestno mero. Zaradi tega je potrebno, da se jugoslovansko gospodarstvo upre na lastne sile in da ne računa na tuji kapital kot vzvod za izhod iz krize.

5. Amandma XIII.

Če že ustava regulira področja SIS-ov, bi bilo dovolj, da opredeli tiste, ki pokrivajo ustavne pravice občanov kot civilizacijske pridobitve (izobraževanje, znanost, kultura, zdravstvo, socialno varstvo in za zagotovitev socialne varnosti skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja).

Izhodišče pa bi moralo biti tako, da delegatski sistem in regionalna organiziranost teh SIS-ov ne bi bila dražja, kot je po racionalnih merilih vredno njihovo distribuiranje družbene substance. Danes pa se v delegatskem sistemu, v strokovnih službah in v raznih organizacijskih neracionalnostih troši znatno več sredstev, kot je potrebno v racionalni družbi.

6. Amandma XIV.

Nesmotrna je ustavna ureditev indikativnega planiranja. Ekonomsko najbolj uspešne države takih aktov planiranja ne poznajo, pač pa je treba natančno začrtati cilj razvoja gospodarstva. Razdeljevalec resursov je trg, država pa mora skrbeti, da so blagovni pogoji na trgu optimalni in intervenira le v izjemnih primerih. Ne s plani, temveč z ukrepi je treba ustvariti take pogoje poslovanja, ki vodijo k realizaciji ciljev razvoja gospodarstva. Sedanji sistem planiranja je kompliciran in največkrat zbir želja subjektov na raznih nivojih.

7. Amandma XVI.

Razpravljalci so menili, da bi morala ustava določati večji hektarski maksimum. Sedanji predlog, da hektarski maksimum ne bi smel biti manjši od 15 ha, ne zadošča. Treba bi bilo določiti večjo površino, ki ustreza danes obstoječi kmetijski proizvodni enoti v Evropi (50–80 ha). Določiti bi bilo treba da republiški zakon določi natančno hektarski maksimum. Pogoji so namreč različni v Prekmurju, Vojvodini ali na Kosovu. Večji hektarski maksimum sicer ne bi čez noč rešil produktivnosti v kmetijstvu, bi pa pomenil stalnico za tiste občane, ki se odločijo za poklicno kmetovanje in bi na bolj naraven način potekal proces deagrarnizacije, ki je v Jugoslaviji še nujen.

8. Amandma XVII. in XVIII.

Ustavne spremembe bi morale osebno delo izenačiti z združenim delom, predvsem tako, da se izenači pogoje poslovanja.

9. Amandma XIX.

Predlagani ustavni amandmaji ne odpravljajo pretiranega normativizma v OZD. Zadoščal bi samo statut kot edini akti OZD, ki bi se lahko sprejemal na referendumu, njegove spremembe pa na delavskem svetu. Ostale akte je treba odpraviti, saj že obstoječi zakoni predpisujejo procese in načine odločanja, tako da je podrobnejše pisanje normativnih aktov odveč in gre vedno za ponavljanje. Potrebno bi bilo ločiti funkcijo samoupravnega odločanja in tehničnega vodenja organizacije združenega dela. Zaostriti bi bilo treba odgovornost poslovodnih organov napram samoupravnim organom, vendar bi bilo treba dati večjo samostojnost v poslovnih odločitvah in pri vodenju delovnega procesa. Če je že to potrebno v ustavi, naj se opredeli na preprost način samo TOZD in DO, vse druge oblike povezovanja pa naj v enostavnih oblikah opredeli zakon, vendar je treba gospodarskim subjektom prepustiti povsem proste roke o tem ali se bodo združevale ali ne.

10. Amandma XX.

Določilo amandmaja da občina vzpodbuja samoupravno združevanje dela in svobodno gibanje sredstev družbene reprodukcije na enotnem jugoslovanskem trgu, je v nasprotju z življenjskimi izkušnjami. Tudi v občini se uveljavljajo politične odločitve napram gospodarskim subjektom in občina je v sistemu zainteresirana za čim večjo koncentracijo kapitala ter proizvodnje na svojem področju, saj je od tega odvisen občinski proračun in občinska infrastruktura. To določilo je v nasprotju z zahtevo po samostojnosti gospodarskih subjektov, ki se naj po tržnih principih odločajo za investiranje na celotnem jugoslovanskem prostoru, ne pa po političnih iniciativah občine, republike ali federacije.

11. Amandma XXI.

Amandma zožuje možnost družbenega pravobranilca samoupravljanja, ker mu odvzema možnosti samostojnih ukrepov. Smotrno bi bilo da bi družbenega pravobranilca zadolžili z varovanjem osebnosti

nih pravic občanov, saj so te dostikrat kršene. Dolgotrajni postopki in birokratsko šikaniranje pomenijo večkrat hudo kršitev pravic občana.

12. Amandma XXII.

Amandma bi moral poenostaviti delegatski sistem in uveljaviti neposredne volitve.

13. Amandma XXIII.

Razpravljalci so odklonili tendence centralizacije na področju izobraževanja in vzgoje. Uporaba jezika naroda je suverena pravica vsakega naroda in ima sam pravico odločati o teh vprašanjih.

V pogledu razmerij med zakonodajo je treba ohraniti sedanjo rešitev da v primeru nasprotja med republiškim in zveznim zakonom velja republiški zakon.

Razpravljalci so odklonili tendence centralizacije na področju pravosodja in javnega tožilstva.

14. Amandma XXVI.

Kolikor se enoten trg razume kot centralizacija administrativnega odločanja, so razpravljalci tako ustavno opredelitev odklonili. Zadošča opredelitev, da je Jugoslavija enotno gospodarsko področje na katerem je prepovedano omejevati pretoke blaga, storitev, kapitala ter delovne sile.

Kolikor se enotni temelji davčnega sistema in skupni temelji davčne politike razumejo kot vzvod centralizacije in egalizacije, se ta ustavni amandma odklanja. Določena davčna politika na določenem področju deluje vzpodbujevalno, na drugem področju pa lahko deluje omejevalno ali restriktivno. Različnost v razvitosti in doseganju dohodka, različna storilnost, različna infrastrukture, zahtevajo različni davčni instrumentarij, tudi države ki so unitarne imajo za različna področja različni instrumentarij.

15. Amandma XXVIII.

Narodna banka Jugoslavije mora biti neodvisen čuvar monetarnega sistema in ne sme biti podrejena ZIS, oz. ne sme biti z njim v razmerju dejanske odvisnosti. Samo taka narodna banka bi zagotavljala stabilnost valute.

16. Amandma XXXI.

Finansiranje JLA se mora realizirati iz zveznega proračuna, tako da tudi republike nosijo neposredno odgovornost za JLA. Ni sprejemljivo neposredno finansiranje JLA iz dohodka OZD in iz osebnih dohodkov, saj je potrebno da zvezna skupščina vsako leto odloča o sredstvih za JLA. Srednjeročni plan razvoja JLA pa se lahko sklene.

17. Razpravljalci so se zavzemali, da plačilni promet ostane v okviru SDK. Izkušnje so pokazale, da gre za redek primer prakse, ki je v SFRJ učinkovita. To kaže hitrost realizacije izvršenih plačil. SDK tudi ni zainteresirana na zadrževanju denarnih sredstev, ki so predmet plačil in ni gotovo, da poslovne banke pri tem ne bi imele določenega interesa. SDK omogoča enotno kontrolo na pretoku družbenih sredstev, ne da bi kontrola pomenila kakršnokoli oviro nad zakonitimi pretoki sredstev. Končno je tudi sedanja tehnična in kadrovska usposobljenost SDK na tem področju močan razlog proti spreminjanju, ker bi spremembe pomenile velike tehnične in kadrovske premike, poslabšanje ter podražitev istih storitev.

III. STALIŠČA PREDSEDSTVA OK SZDL IN PREDSEDSTVA OBČINSKEGA SVETA ZSS MURSKA SOBOTA

Predsedstvi OK SZDL in Občinskega sveta ZSS Murska Sobota sta na skupni seji, dne 22. aprila 1988 obravnavali poročilo o izvedbi javne razprave o osnutku amandmajev k Ustavi SFRJ, pripravljene v OK SZDL in Občinskem svetu ZSS.

Predsedstvi sta k obravnavanemu poročilu zavzeli naslednja stališča:

1. Predsedstvi OK SZDL in OSS ZSS Murska Sobota sprejemata obravnavani poročili in povzetek razprav v predloženi vsebini.

2. Predsedstvi ocenjujeta, da so družbenopolitične organizacije v občini Murska Sobota zelo odgovorno pristopile k izvedbi javnih razprav k osnutku amandmajev k Ustavi SFRJ, tako v OZD kot na terenu in izpeljale javne razprave po sprejetem programu.

3. Predsedstvi ne zaključujeta javne razprave o osnutku amandmajev k Ustavi SFRJ v občini, ki traja še do 18. maja 1988.

4. Predsedstvi ugotavljata, da so bili v razpravah sprejeti različni zaključki glede določitve zemljiškega maksimuma, na terenu je bilo zavzeto stališče, naj se ta ne opredeljuje, razprave v OZD pa so izpostavile določitev zemljiškega maksimuma v Ustavi SFRJ.

Predsedstvi OK SZDL in OSS Murska Sobota sta se opredelili, da dajeta poudarek stališčem z razprav na terenu, da se zemljiški maksimum v ustavnih določilih ne opredeljuje.

5. Predsedstvi podpirata predloge o glasovanju za posamezne amandmaje in se ne strinjata z izvedbo glasovanja o celotnem sklopu amandmajev.

— poročilo o uresničevanju programov SIS družbenih dejavnosti v letu 1987 in usmeritve za izvajanje programov v letu 1988 v občini M. Sobota.

I. Značilnosti razmer in pogoji uresničevanja programov v družbenih dejavnostih

Leto 1987 je bilo drugo leto novega srednjeročnega oziroma dol-

goročnega planskega obdobja, ki naj bi pomenilo uveljavitev številnih novosti v usmeritvah na področju družbenih dejavnosti. Pri uresničevanju teh usmeritev in stališč pa smo se srečali s številnimi problemi.

Težavam s katerimi so se srečevali že delegati prejšnjega mandatnega obdobja, se zaradi vse težjih gospodarskih razmer niso mogli izogniti tudi sedanji delegati, ki so delovali v skupščinah in organih SIS. Kljub realno in jasno začrtanim razvojnim ciljem in konkretnim planskim nalogam je bilo veliko aktivnosti in prizadevanj treba osredotočiti v aktualne probleme in v iskanje izhoda iz stisk in težav, ki so bile pogosto materialne — finančne narave. V takšnih razmerah zato ni bilo mogoče na vseh področjih v pričakovani meri uresničiti v planskih dokumentih zastavljenih vsebinskih usmeritev in nalog.

Družbenoekonomski položaj družbenih dejavnosti, se je tako v preteklem letu izjemno zaostrial, zlasti po uveljavitvi zveznih intervencijskih predpisov (v mesecu februarju 1987), med katerimi je za področje družbenih dejavnosti najpomembnejši zakon o začasnih prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za porabo v letu 1987, po katerem so lahko rasla sredstva za ta področja za 10 % počasneje od rasti doseženega primerljivega dohodka v gospodarstvu SRS. Posledica te omejitve so bili takoimenovani »presežki« sredstev samoupravnih interesnih skupnosti, čemu so sledile vsakomesečne blokade sredstev, ki so bila oblikovana nad tem okvirom. V skladu z navedenimi predpisi so samoupravne interesne skupnosti morale prilagajati prispevne stopnje. Tako so v naši občini v letu 1987 bile opravljene tri korekture prispevnih stopenj, s tem, da smo ob koncu leta dosegli v povprečju celo nekoliko nižje prispevne stopnje kot v letu 1986. Iz vsega tega lahko ugotovimo, da je pravzaprav prihajalo do blokade tistih sredstev, ki so bila sicer že dogovorjena med uporabniki in izvajalci in opredeljena za uresničevanje programov SIS.

V letu 1987 je bil uveljavljen tudi nov zakon o celotnem prihodu in dohodku, ki je z določili o valorizaciji zalog ter obratnih in osnovnih sredstev vplival tudi na višino materialnih stroškov in amortizacije posameznih izvajalskih organizacij (največji problem je to predstavljalo v zdravstvenih delovnih organizacijah).

Posebej kritično lahko ocenimo sprejeto določilo, ki omogoča organizacijam združenega dela, ki poslujejo z motnjami, da refundirajo prispevke SIS. V naši občini je v letu 1987 izkoristila to možnost le 1 OZD v znesku 38.726.000 din.

Vsa ta zakonodaja in omejitve sredstev so v SIS družbenih dejavnosti povzročale iz meseca v mesec izredne likvidnostne težave, zato je bila dana prioriteta izvajanju najnujnejših dogovorjenih nalog, predvsem pa svobodni menjavi dela (zagotavljanju sredstev za osebne dohodke in materialne stroške). Likvidnostne težave smo reševali znotraj SIS s prelivanjem sredstev.

Zaradi nastalih težav so že v mesecu aprilu 1987 na predlog IS SO M. Sobota vse SIS sprejele ukrepe in aktivnosti za racionalizacijo in prilagajanje programov razpoložljivim sredstvom (kratkoročne in dolgoročne). Z ukrepi je bilo doseženo, da so bili programi usklajeni z nekoliko realno nižjimi sredstvi skupne porabe v letu 1987. Kljub navedenim težavam pa so v skupščini SIS ob razpravi o realizaciji programov za leto 1987 ugotovile, da bistveno nismo krčili programov, niti pravic uporabnikov.

Z nekritimi odhodki je v letu 1987 zaključila poslovanje le Občinska zdravstvena skupnost in sicer v znesku 563.183.331.— din.

Tudi položaj izvajalskih organizacij je bil v letu 1987 težak in so morale veliko naporov usmerjati v iskanje rešitev za ohranjanje likvidnosti, vendar so vse OZD družbenih dejavnosti v občini leto 1987 zaključile pozitivno.

V letu 1987 so se tudi v naši občini nadaljevala prizadevanja za usklajevanje družbenoekonomskega položaja delavcev v družbenih dejavnostih. Usklajevanje je potekalo sprotno, čeprav z določenimi časovnimi zamiki. Največji problem pa ostaja v tem, da izvajalcem v družbenih dejavnostih v svobodni menjavi dela ni bilo možno zagotoviti vseh sredstev v skladu s podano oceno rasti osebnih dohodkov v občini, zato to nalogo prenašamo kot odprto v leto 1988.

Tako so se osebni dohodki v občini na področju družbenih dejavnosti povečali z indeksom 221,2, medtem ko je bil ta indeks v gospodarstvu 230,5 (v republiškem merilu so družbene dejavnosti dosegle povečanje z indeksom 229,5, gospodarstvu v SRS pa 220,2).

Na področju republiške solidarnosti ugotavljamo, da je bilo doseženih več kvalitativnih sistemskih dopolnitev. Sredstva se v glavnem stekajo tekoče, v zadnjem času z nekoliko večjim časovnim zamikom. Ponovno pa velja izpostaviti, da način določanja omejenih sredstev skupne porabe za občine, ki prejemajo solidarnost ni primerna, saj morajo za znesek višjih solidarnostnih sredstev znižati v občini zbrana sredstva. Tak način zagotavljanja sredstev pa ne zagotavlja možnosti za odpravo razlik pri izenačevanju pogojev dela (kadrovska zasedba, opremljenost, usklajevanje osebnih dohodkov in drugo).

Ker je bilo na prejšnji seji zborov skupščine občine posredovano delegatom poročilo s podrobnimi finančnimi pokazatelji o gibanju sredstev skupne porabe za leto 1987 po posameznih SIS naj omenimo le podatke, da so vsa sredstva po zadnji bilanci za leto 1987 večja za 135 % kot v preteklem letu.

V nadaljevanju našega poročila se bomo tako v glavnem omejili na podatke o vsebinski izpeljavi programov posameznih SIS v preteklem letu.

II. Izvajanje programov v posameznih SIS

1. Občinska zdravstvena skupnost

Ob realno zmanjšanih razpoložljivih sredstvih za zdravstveno

varstvo, je že začetek leta 1987 minil v znamenju sprejemanja programa ukrepov in aktivnosti, da bi programe zdravstvenega varstva uskladili oz. uokvirili v omejena sredstva. Kako nujne so bile aktivnosti v smeri racionalizacije in varčevanja, nam dovolj nazorno kažejo fizični še posebej pa finančni pokazatelji o porabljenih finančnih sredstvih v posameznih dejavnostih zdravstva v letu 1987.

Čeprav je sprejet program ukrepov zavezal za resen in odgovoren pristop k splošnemu varčnejšemu odnosu do porabe sredstev na tem področju tako uporabnike kot izvajalce, moramo ponovno ugotoviti, da je glavni delež izvajanja ukrepov ponovno bil realiziran v vrstah izvajalcev zdravstvenega varstva v drugi polovici leta.

Značilnost leta 1987 je bila ponovna vrsta razprav in sprejetih stališč v različnih sredinah o uresničevanju oz. neuresničevanju dogovorjenih prioritet na področju osnovnih smernic razvoja zdravstvenih dejavnosti, ki zajema tudi področje kadrov, izboljšanje prostorskih pogojev in obnovo medicinske opreme.

Zaradi dograditve in usposobitve novega kirurškega bloka, v ostalih dejavnostih ni bilo mogoče razreševati še pereče prostorske probleme, h katerim se bo v okviru finančnih možnosti načrtno pristopilo že v letu 1988.

Na področju nezadostne in neustrezne kadrovske zasedbe v zdravstvu je dosežen velik pozitivni premik, kljub že uvodoma nakananim finančnim težavam. O tem zgovorno priča podatek o zagotovljenih finančnih sredstvih v letu 1987 za 80 novih povprečnih zaposlitev v vseh dejavnostih zdravstva v pomurski regiji ali 6 % zaposlovanje, kar pomeni, da smo v lanskem letu v primerjavi z ostalimi občini v SR Sloveniji pri zaposlovanju na prvem mestu. Podatek o realiziranih 19 novih zaposlitvah v Zdravstvenem domu M. Sobota obenem dokazuje, da se počasi razrešuje tudi vprašanje kadrovskega deficita v osnovni zdravstveni dejavnosti. Posebej so bila zagotovljena sredstva v višini 31.306.273 din za financiranje zaposlitev pripravnikov — študentov PZC.

Ker doslej ni bilo izdelanega programa na ravni DO PZC, po katerem bi se načrtno uresničevale dogovorjene prioritete usmeritve, so se te na osnovi sklepov samoupravnih organov skupnosti in drugih, realizirale vsaj v obliki predlaganih možnih pristopov s strani ZD M. Sobota.

Skupnost je v ta namen zagotovila finančna sredstva v znesku 35.000.000 din za razširitev in posodobitev osnovne zdravstvene dejavnosti: za nakup reševalnega vozila in kompletne opreme za zobno ordinacijo. Zaradi dotrajanosti gastrokopov na internem oddelku SB M. Sobota so v letu 1987 bila zagotovljena namenska sredstva še za nabavo 1 gastrokopa v znesku 17.388.000 din in 5.077.000 din za nakup dveh snemalcev.

Kako resen problem je nedosledno uresničevanje dogovorjene delitve dela tako v regiji kot izven nje, nam pove podatek o skupnih stroških zdravljenj uporabnikov v zdravstvenih organizacijah izven naše regije: 3.284.869.360 din v odlivu.

V specialističnih ambulantah izven regije smo za stroške zdravstvenih storitev porabili 398.186.810 ali že skoraj tretjino od skupnih sredstev, ki jih namenjamo za tovrstno obliko zdravstvenega varstva.

Za bolnišnično zdravljenje v odlivu smo za 2.033 sprejetih bolnikov oz. realiziranih 42.577 bolniško oskrbnih dni porabili skupno 2.084.485.026 din (v letu 1987 je bilo sprejetih 198 uporabnikov več kot leta 1986 in realiziranih 233 bolniško oskrbnih dni manj kot leta 1986).

Glede na realizirane stroške zdravljenj v nekaterih bolnišnicah izven naše regije nekaj podatkov o obsegu in stroških zdravljenja

	1986			1987		
	Pri- meri	Dnevi	DIN	Pri- meri	Dnevi	DIN
MKC Ljubljana	476	8.510	224.706.836	556	8.198	661.885.770
SB Maribor	720	12.895	234.376.557	803	14.599	681.107.563
Bol. Ormež	198	12.807	137.518.543	239	11.681	319.822.196

Dejstvo, da smo v domači bolnišnici za realiziranih 86.824 bolniško oskrbnih dni (650 bolniško oskrbnih dni manj kot leta 1986) namenili za to obliko zdravljenja uporabnikov 2.951.124.830 din, je dovolj ilustrativno, da nam stroški v zdravstvenih organizacijah izven regije veliko hitreje naraščajo kot doma oz. da so cene zdravstvenih storitev v odlivu v povprečju višje za okrog 40 %.

Neupravičeno koriščenje zdravstvenih storitev v odlivu mimo določil sporazuma o delitvi dela je analizirano v posebnem strokovnem poročilu strokovnega svetovalca skupnosti.

Zaradi neupravičenega koriščenja zdravstvenih storitev v odlivu je strokovna služba obravnavala skoraj 1000 primerov, od tega je bilo za 98 primerov na podlagi predložene zdravstvene dokumentacije v postopku ugotovljeno, da je bil njihov odhod po sprejeti delitvi dela v zdravstveno organizacijo izven regije upravičen, 377 uporabnikov pa je poravnalo zaradi zdravljenja mimo veljavnih postopkov 4.849.841 din oz. je bilo skupno izterjanih vseh stroškov za 12.979.343 din. Na osnovi prikazanih podatkov lahko ugotovimo, da tudi »administrativno« reševanje problema odliva ta problem ne bo odpravilo.

Preusmeritev tudi teh »neupravičenih« primerov koriščenja zdravstvenih storitev, v domačo zdravstveno organizacijo, seveda v skladu z delitvijo dela, je edina možna rešitev, sicer bodo posledice najbolj boleče prav za izvajalce zdravstvenega varstva v regiji.

V zdraviliški dejavnosti je program tako ambulantnih kot stacionarnih rehabilitacij realiziran fizično v okviru programa, finančno pa zaradi izredne podražitve tovrstnih storitev v enakem obsegu ni več sprejemljiv, še posebej zato, ker so cene hotelske oskrbe že višje od cen v bolnišnici.

	1986	1987	Indeks 1987 1986
Stacionarno zdraviliško zdravljenje			
— štev. zdravljenih	280	302	
— oštrbni dnevi	5.634	5.526	
Realizacija (din)	51.900.596	133.362.728	257,0
Ambulantno rehabilitacija			
— število negotemihuporabnikov	3.942	3.808	
Realizacija (din)	99.922.089	264.492.192	264,7

V skupnosti posebej dogovorjeni programi so bili realizirani takole:

- 10-dnevno zdravstveno letovanje v Baški 53 otrok
- 21-dnevno zdravljenje v Crikvenici 29 otrok
- 14-dnevna rehabilitacija 3 otrok z živčno-mišičnimi obolenji v Strunjanu
- 14-dnevna obnovitvena podaljšana rehabilitacija v Pineti — paraplegikov
- 21-dnevno zdravljenje psoriaticov na Malem Lošinj, 12 psoriaticov — aktivnih delavcev.

Pri predpisovanju in porabi zdravil na osnovi razpoložljivih podatkov za obdobje I. — IX. ugotovljamo, da je bilo v občini M. Sobota predpisano oz. izdano le za 1,9 % več receptov kot isto obdobje leta 1986 oziroma je skupna vrednost izdanih zdravil na recepte višja za 126,8 % (v regiji 134,5), oziroma je povprečna vrednost recepta višja za 122,5 % (v regiji 127,7 %). Delež sredstev namenjenih za zdravila v strukturi porabljenih sredstev za zdravstveno varstvo se še naprej znižuje.

Pri reševalnih prevozih v odlivu je število opravljenih voženj in kilometrov bilo realizirano skoraj v enakem obsegu kot leta 1986 in sicer: 380 voženj in prevoženih 74.154 kilometrov. Da so bili doseženi tudi določeni rezultati pri racionalizaciji tovornih prevozov v domači reševalni službi priča podatek, da se je število prevoženih kilometrov zmanjšalo skupno za 70.950 kilometrov. Delež sredstev, namenjen za stroške prevozov se je v primerjavi z letom 1986 znižal, oziroma so stroški prevozov porasli le za 96,3 %.

V letu 1987 je bilo predpisanih uporabnikom 3.999 ortopedskih pripomočkov v skupni vrednosti 98.517.281 din.

Da ne bi sprejeti ukrepi posegli tudi na področje pravic uporabnikov, ki so opredeljene v samoupravnem sporazumu o uresničevanju zdravstvenega varstva, mora biti skrb uporabnikov za lastno zdravje na prvem mestu, saj bo le na ta način zagotovljena pravica do zdravstvenih storitev tistim, ki so resnično bolni.

2. Občinska izobraževalna skupnost.

Občinska izobraževalna skupnost je v letu 1987 usmerjala in v sodelovanju z izobraževalnimi organizacijami izvajala naloge s področja vzgoje in izobraževanja v obsegu, ki je bil opredeljen s programom, ki ga je sprejela skupščina Občinske izobraževalne skupnosti.

Pri izvajanju programa je bila dana prioriteta zagotovljenemu programu, ki se izvaja enotno za vse učence v SRS v skladu s predpisanim predmetnikom in z učnim načrtom osnovne šole. V okviru tega programa je v občini delovalo 17 osnovnih šol s 317 oddelki in 7202 vključenimi učenci.

V skupnem številu oddelkov je bilo zajetih:

- 234 rednih oddelkov
- 15 oddelkov s prilagojenim programom
- 10 dvojezičnih oddelkov
- 46 oddelkov COŠ

V okviru zagotovljenega programa so bili financirani še stroški prevozov otrok (upravičeni po zakonu) ter stroški ekskurzij učencev.

Poleg zagotovljenega programa so se izvajale in financirale še naslednje naloge:

- financiranje šolske svetovalne službe (na novo sta bila zaposlena 1 psiholog in 1 pedagog)
- financiranje knjižničarske dejavnosti
- na novo je bilo podeljenih 23 kadrovskih štipendij
- iz programa razširjene dejavnosti so se osnovnim šolam pokrivali stroški vodičev v šoli v naravi, prevozni stroški učencev vozačev ter stroški sektorskih tekmovanj, stroške izpopolnjevanja pedagoških delavcev
- dejavnost Delavske univerze (sofinanciranje)
- sofinanciranje pri nabavi učne tehnologije (5.406.000 din)
- sofinanciranje dejavnosti društev in družbenih organizacij, ki se s svojo dejavnostjo vključujejo v proces vzgoje in izobraževanja (Obč. zveza prijateljev mladine, Zveza za telesno kulturo, Zveza tabornikov, org. Rdečega križa in druge).

V šolskem letu 1986/87 je bila posebna skrb namenjena prizadevanju za odpravo različnosti v opremljenosti osnovnih šol in uresničevanju programa življenja in dela osnovnih šol.

Osnovne šole so posvetile posebno pozornost sprotne vzdrževanju osnovnošolskih objektov. Od 17 osnovnih šol so v letu 1987 pri 16 osnovnih šolah bila opravljena razna vzdrževalna dela in nekatere pridobitve ustrežnejših učnih prostorov. Finančna sredstva v te namene so se zagotavljala iz združenih amortizacijskih sredstev od nepremičnin.

Na 4 osnovnih šolah je bila sofinancirana nova učna oprema (iz združenih sredstev amortizacije od premičnin).

Akcije v smislu programov smotrov in ciljev dela in življenja osnovne šole so se uspešno izvajale v povezovanju s KS in združenim delom.

Kot pomanjkljivost pri izvajanju programov osnovnih šol so organi OIS izpostavili prepočasno uvajanje fakultativnega pouka v osnovnih šolah, saj se je ta pouk izvajal le na 8 osnovnih šolah. Od fakultativnih predmetov je v osnovnih šolah v občini najbolj razširjena oblika — računalništvo.

Izobrazbena struktura zaposlenih na področju osnovnega šolstva se iz leta v leto izboljšuje. Kljub temu pa podatki kažejo, da je v šolskem letu 1986/87 bilo med zaposlenimi z neustrezno izobrazbo 5,6 % učiteljev. Temu vprašanju bo potrebno posvetiti posebno pozornost.

Na področju srednjega usmerjenega izobraževanja so bile izvajane aktivnosti za ohranitev dosedanjih vzgojnoizobraževalnih programov na V. zahtevnostni stopnji.

V skladu s sprejetim referendumskim programom na področju vzgoje in izobraževanja se je v letu 1987 zaključila izgradnja večnamenske telovadnice pri OŠ E. Kardelj v M. Soboti.

3. Občinska skupnost otroškega varstva

Program skupnosti otroškega varstva je v letu 1987 temeljit na izvedbi naslednjih treh osnovnih programih:

Program skupnih malog

Posebna pozornost je bila namenjena uresničevanju nalog varstva matere in novorojenca.

Ze drugo leto smo izvajali porodniški dopust v trajanju 105 dni, dopust za nego in varstvo otroka pa še nadaljnih 260 dni.

Za nego in varstvo dvojkov, za težje telesno in duševno prizadetega otroka in za nedonošenčka pa smo izvajali pravico do daljše odsotnosti z dela še za 3 mesece. V maju 1987 leta je bil uveljavljen nov način določanja nadomestil za porodniški dopust. Ta sedaj ustrezajo stvarnemu osebnemu dohodku delavca (kot če bi delal).

Porodniški dopust ter dopust za nego in varstvo otroka je v letu 1987 koristilo 560 upravičencev, od tega 4 očetje.

Družbeno pomoč za dobo 84 dni (28 dni pred predvidenim porodom in 56 dni po porodu) je koristilo 43 iskalk zaposlitev, 9 študentk in 2 učenci srednjega usmerjenega izobraževanja. Višina družbene pomoči je določena v višini sproti valorizirane vrednosti 50 % povprečnega čistega osebnega dohodka vseh zaposlenih delavcev na območju SR Slovenije v minullem letu.

Od leta 1982 so združeni kmetje izenačeni z delavci v združenem delu, kar zadeva dolžino trajanja odsotnosti z dela. Samoupravni sporazum o pravicah in obveznostih združenih kmetov v zvezi z uresničevanjem pravice do porodniškega dopusta daje pravice in naloge obveznosti le tistim OZD, ki so pristopile k samoupravnemu sporazumu. Zak. KZ Panonka še vedno ni pristopila k omejenemu samoupravnemu sporazumu. Pomoč pri opremi novorojenca so v letu 1987 prejeli starši za 762 otrok (v letu 1986 le za 675).

Zagotovljeni program

1. Priprava otroka na šolo

V šolskem letu 1986/87 je obiskovalo pripravo na šolo 1043 otrok in sicer: — 598 otrok v 30 oddelkih celoletne priprave v okviru dnevnega varstva — 445 otrok v 27 oddelkih skrajšane priprave na šolo v obsegu 350 ur.

V pripravo na šolo so bili zajeti vsi otroci, ki so jo po zakonu dolžni obiskovati.

2. Program vzgoje in varstva predšolskih otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju se je izvajal v razvojnem oddelku. V oddelku je vključenih 8 otrok pod vodstvom specialnega pedagoga. Glede na problematiko v občini, bi bilo potrebno v prihodnje razmišljati o odprtju še enega oddelka.

3. Družbene pomoči otrokom (otroški dodatek)

Te smo zagotavljali otrokom tistih družin, ki si sami s svojim delom ne morejo zagotoviti socialne varnosti. Družbena pomoč je posamična pravica, višina pomoči je razlika med stvarnim dohodkom na mesec na družinskega člana in 43 % povprečnega čistega OD v SRS v preteklem letu, pri kmečkih družinah pa doseže pomoč 23 %.

Sporazum zagotavlja višji nivo socialne varnosti družin z otroki, kar ima za posledico večje število upravičencev do pomoči, predvsem pa višjo pomoč.

Družbeno pomoč je v letu 1987 povprečno prejelo 2014 družin z 4010 otroki. 150 družinam, oz. 269 otrokom je bila družbena pomoč dodeljena na osnovi ugotovljenih dejanskih socialnih razmer. Pri dodeljevanju družbenih pomoči otrokom so bila upoštevanja mnenja KS in drugih. Mnenja so že dokaj realna, tako, da je možna večja selektivnost in poglobljena presoja socialnih razmer, v katerih živi družina oziroma otrok. Skozi vsa leta je skupnost vodila politiko ohranjanja ravni pomoči (bile so izvedene tri valorizacije).

Občinski program

V letu 1987 je bilo v dnevno varstvo vključenih 1817 otrok v 88 oddelkih, kar pomeni 38,7% zajetje.

V okviru VVO M. Sobota deluje v Splošni bolnišnici M. Sobota en oddelk za otroke, ki so na zdravljenju.

Za otroke, ki niso vključeni v dnevno varstvo, se je izvajala vzgojna dejavnost v okviru 80-urnega programa v katerega je bilo v 10 c.ddelkih vključenih 188 otrok v starosti od 4—5 let.

Vsi oddelki so bili strokovno zasedeni, še vedno pa je pored kadrovski primanjkljaj po minimalnih standardih in normativih. Prostorski pogoji v enotah so v povprečju zadovoljivi, nekatere pa bo nujno sanirati. V letu 1987 so bila namenjena posebna sredstva za vzdrževalna dela v VVE Filovci in VVO M. Sobota v znesku 10.000.000 din.

Cene storitev v VVO so se v letu 1987 oblikovale v skladu z dovoljeno rastjo vrednosti programov in družbenih dejavnosti. V sredstvih za vzgojnovarstveno dejavnost so pokrivali starši 23,2 %, Skupnost otroškega varstva pa 76,8 %.

Uspešno so bila izvedena tudi otroška letovanja oz. zimovanja za 455 otrok (od tega 89 predšolskih).

4. Občinska skupnost socialnega skrbstva

V programu dela skupnosti za leto 1987 so bila izpostavljena nekatere prednostne naloge, katerih realizacija je bila naslednja:

— Prva izmed usmeritev je bilo odgovorno vključevanje v uresničevanje družbenoekonomske stabilizacije in varčevalnih ukrepov. V to so se vključevali tako, izvajalci kot uporabniki socialnovarstvenih storitev v občini. Aktivnost KS pri reševanju vlog za socialno varstvene pravice smo skušali vzpodbuditi z organizacijo seminarjev za člane socialno-zdravstvenih komisij in vodstev KS. Tako usposabljanje je posredno vplivalo na kvalitetnejša mnenja KS in na pravičnejše odločanje o raznih oblikah pomoči.

— Razvoju preventivnih in svetovalnih oblik je tudi v letu 1987 bil dan poseben poudarek. Težave pa se pojavljajo v tem, da se z obstoječim kadrom, ki stalno dobiva še nove naloge težko izvaja že samo kurativno delo, s tem pa se daje premalo možnosti razvoju preventivnih oblik dela. Prostovoljno socialno delo na terenu sicer obstaja, pojavlja pa se problem ko začnemo govoriti o organizirani obliki te pomoči, ker se ljudje na terenu nečejo vezati. Z razvojem prostovoljnega dela je povezana tudi problematika organizacije izvenzavodskih oblik pomoči za ostarele in invalide. Tu koraka naprej nismo naredili, kljub temu, da bi bilo to nujno zaradi prezasedenosti domov za ostarele.

— V letu 1987 smo sprotno valorizirali denarne pomoči v skladu z usmeritvami Skupnosti socialnega skrbstva Slovenije, razen pri zadnji valorizaciji, ki smo jo izvedli z enomesečnim predskodom.

V zagotovljenem programu sobile zajete denarne pomoči kot edini in dopolnilni vir preživljanja ter plačilo oz. doplačilo zavodske oskrbe za ostarele.

— Stalno denarno pomoč, kot edini vir preživljanja je v letu 1987 prejelo 205 upravičencev, kar je za 4 upravičence več kot v prejšnjem letu.

— Stalno denarno pomoč kot dopolnilni vir preživljanja je prejelo 250 upravičencev, kar je enako kot leto prej.

— V letu 1987 je občinska skupnost socialnega skrbstva krila oskrbne stroške v socialnih zavodih — v celoti za 79 občanov, delno pa za 76 občanov. V programu vzajemnosti se je v letu 1987 uresničeval Zakon o družbenem varstvu telesno in duševno prizadetih odraslih oseb. Iz občine M. Sobota je iz tega programa prejelo:

- nadomestila za invalidnost 307 oseb
- dodatek za tujo pomoč (I.) 45 oseb
- dodatek za tujo pomoč (II.) 27 oseb
- dodatek po merilih socialnega skrbstva 4 osebe.

Iz skupnega programa v okviru SSS Slovenije smo za sofinanciranje programa Romov prejeli 3.712.000 din sredstev.

V okviru občinskega programa so bile v skladu s potrebami in možnostmi realizirane naslednje naloge:

— Center za socialno delo je v letu 1987 na novo zaposlil sociologa in s tem strokovno okrepil svoje delo. Tako sedaj za kadrovske izpopolnitve in možnost timskega dela manjka v Centru le še profil spec. pedagoga. Pomembna je ugotovitev, da se sodelovanje Centra za socialno delo z delovnimi organizacijami in KS iz leta v leto izboljšuje, kar je garant za boljše reševanje problemov na tem področju.

V centru si vse bolj utira tudi pot svetovalno in preventivno socialno delo — predvsem na področju varstva mladoletnikov in družine. K temu je potrebno še dodati, da so bile uspešno izpeljane tudi nekatere druge naloge iz določil Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (spravni poskusi pred razvezo zakonske zveze, medletna valorizacija preživnin, namestitve otrok na usposabljanje in druge naloge).

Rejništvo za otroke in mladoletnike je pomembna dejavnost socialnega skrbstva. Povprečno je v reji letno 49 otrok. Za večino teh otrok plačuje rejnino Občinska skupnost socialnega skrbstva.

V vzgojnih zavodih je bilo v povprečju 18 otrok, kar je za 3 manj kot leto prej. Število otrok v vzgojnih zavodih tako upada, narašča pa število otrok v vzgojno-poboljševalnem domu Radeče, kamor so oddani mladoletniki po sklepu sodišča.

Število oskrbovancev v domovih za ostarele za katere plačuje delno ali v celoti oskrbo Občinska skupnost socialnega skrbstva je še vedno precej visoko. V lanskem letu smo v celoti ali delno krili oskrbe iz sredstev socialnega skrbstva za 155 občanov, kar je v povprečju isto kot leto poprej. Ugotavljamo, da zaradi nagle rasti cen v domovih občani nimajo dovolj sredstev za plačilo oskrbe.

Organizacija sosedske pomoči na domu še vedno v celoti ni zaživela. Določene oblike te pomoči na terenu sicer obstajajo, vendar organizirane oblike te pomoči zelo težko uveljavimo, ker se občani ne želijo vezati. Zelo malo primerov, kjer je potrebna oddaja v domove se ureja s sosedsko pomočjo, ker gre za težje bolnike, ki rabijo stalno nego in varstvo.

Zelo pereča je še vedno problematika Romov v občini. Vedno več mladih Romov je nezaposlenih in išče različne oblike pomoči, ki je v primerih ko gre za številne družine ne moremo odkloniti. Priznane denarne pomoči so še vedno premostitve trenutne situacije in se za dalj časa niti ne morejo priznati.

— Dom oskrbovancev Rakičan si je tudi v lanskem letu prizadeval za izboljšanje kadrovske zasedbe in s tem v zvezi za boljše delo na sploh. Ceno v Domu smo v okviru možnosti in usmeritev sprotno usklajevali. Tako znaša trenutna cena v enoposteljni sobi 7.150.— din, v dvoposteljni sobi pa 6.538.— din dnevno.

— Delo delavnic pod posebnimi pogoji je bilo v preteklem letu uspešno, še vedno pa nam ni uspelo razrešiti prostorskega vprašanja delavnic.

— Sofinanciranje socialno humanitarnih društev je potekalo v letu 1987 tekoče, kar je omogočalo normalno delo društvom, ki imajo zaposlene profesionalce.

5. Občinska skupnost za zaposlovanje

Glavni izvajalec s področja zaposlovanja je Strokovna služba skupnosti za zaposlovanje Pomurja. Služba je v vsebino in problematiko sproti seznanjala skupščino skupnosti in njene organe, ki so delovali v skladu s sprejetimi programi, usmeritvami in nalogami ki so opredeljene v samoupravnih aktih skupnosti in zakonih s področja zaposlovanja.

Globalno bi najaktualnejšo problematiko na področju zaposlovanja v letu 1987 lahko prikazali z naslednjimi podatki:

1. Na področju zaposlovanja so v strokovni službi imeli prijavljenih 1480 iskalcev zaposlitve — od tega 1374 na novo evidentiranih. Med njimi je precej strokovno usposobljenih delavcev. Organizacije združenega dela so izkazale 370 potreb po pripravnikih. Zaposlilo se jih je le 234, tako, da je trenutno na skupnosti še vedno prijavljeno 137 pripravnikov. Med pripravniki, ki čakajo na opravljanje pripravniškega staža jih je največ s končano V. zahtevnostno stopnjo (75) ter IV. zahtevnostno stopnjo (29). Še vedno se precej pripravnikov zaposluje za določen čas (čež 80 %) in se jih veliko vrača na Skupnost za zaposlovanje, kjer uveljavlja pravico do nadomestila. Največ pripravnikov v primerjavi s številom zaposlenih so vključile: Panonija, KZ Panonka in Hranilno kreditna služba, KG Rakičan, Mura, Agroservis, PTT, Certus, Pomurski zdravstveni center, Moravske toplice, SDK, SGP Pomurje, Tovarna mlečnega prahu.

2. Socialna varnost se nezaposlenim občanom zagotavlja na podlagi določil Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, s priznavanjem pravic do denarnega nadomestila, denarne pomoči in denarnega dodatka za družinske člane. Lansko leto je uveljavilo denarno nadomestilo 193 občanov, denarno pomoč pa 205 oseb, med tem ko je denarni dodatek za družinske člane prejelo 61 upravičencev denarnega nadomestila in 37 upravičencev denarne pomoči.

Višine denarnega nadomestila, denarne pomoči in denarni dodatek so se usklajevale v skladu z višino zajamčenega osebnega dohodka.

Število upravičencev je bilo precej višje kot leta prej, kar je odraz razmer na področju zaposlovanja.

Skupnost je v letu 1987 za zgoraj navedene pravice uporabila 210.035.204 din, delež solidarnosti pa je bil v tem znesku 49,3 %.

3. Usposobitev in zaposlitev je temeljna pravica vsakega invalida, saj mu samo na ta način zagotavljamo enakopravno vključitev v delo in življenje. Že nekaj let se problematika vključevanja invalidnih oseb v delovni proces zaostreje. Število možnosti zaposlovanja v invalidskih delavnicah je omejeno in ker delavnic v lanskem letu niso širili, tudi novih možnosti za zaposlitev ni bilo dosti. Delovne organizacije se prav tako otepajo zaposlovanja invalidov, ker komaj rešujejo zaposlitev svojih invalidov.

V letu 1987 je bilo na usposabljanju 16 invalidov, zaposlilo pa se jih je le 12.

V času usposabljanja in pri zaposlitvi je bila invalidnim osebam nudena materialna pomoč, strokovna pomoč in sprotno spremljanje usposabljanja teh oseb. Za usposabljanje invalidov je OSZ M. Sobota namenila precej več sredstev, kot leto poprej.

Pri pripravi delavcev za zaposlitev in prekvalifikacijo je skupnost sodelovala z OZD, katere so izobraževanje in usposabljanje izvajale. Za 11 delavcev se je usposabljanje izvajalo preko Delavske univerze M. Sobota. Za pripravo delavcev je OSZ M. Sobota namenila sredstva v višini 7.183.003 din.

4. Poklicno usmerjanje je zajelo generacijo osmošolcev, sedmošolcev ter diplomante v srednje usmerjenem izobraževanju. Pri poklicnem usmerjanju se je sodelovalo z organizacijami združenega dela in drugimi pristojnimi. Tudi lansko leto se je precej delalo na odkrivanju nadpovprečno nadaljene mladine. Skupnost je sproti analizirala problematiko s področja poklicnega usmerjanja, izobraževanja in zaposlovanja mladih in se je to obravnavalo na organih skupnosti in drugih družbenih institucijah.

5. Štipendije iz združenih sredstev je v šolskem letu 1986/87 prejelo 1008 štipendistov, od tega je na novo podeljenih 538 štipendij. Razliko h kadrovskim štipendijam je prejelo 135 štipendistov. Razmerje med štipendijami iz združenih sredstev in kadrovskimi štipendijami je še vedno zelo slabo v primerjavi z ostalo Slovenijo (73:27).

Odbor za štipendiranje je pri dodeljevanju štipendij upošteval določila SaS o štipendiranju, liste deficitarnih in suficitarnih poklicev v občini ter mnenje KS. Mnenja KS še vedno niso povsod taka, da bi bila odločitev odbora lažja. Odbor je odobril tudi 134 primerov za štipendije izredno nadarjenim učencem.

6. Občinska kulturna skupnost

Dejavnost s področja kulture izvajajo naslednji izvajalci:

1. Kulturni center »Miško Kranjec« Murska Sobota s štirimi delovnimi enotami:

a) Pokrajinska in študijska knjižnica — izvaja dejavnost s področja knjige in knjižničarstva.

V poslopju Grajska 2 je študijski oddelk, v poslopju soboškega gradu pa še splošnoizobraževalni in pionirski oddelk.

V letu 1986 je postala problematična ohranitev matičnosti, saj Pokrajinska in študijska knjižnica po Zakonu o knjižničarstvu ter na osnovi odločitve strokovnega sveta za knjižničarstvo SRS pri Narodni in univerzitetni knjižnici Ljubljana ne izpolnjuje pogojev kot matična knjižnica. Normativi namreč predpisujejo potrebno površino, strokovne kadre, letni prirast knjig...

Začasna rešitev je bila v zagotovitvi vsaj minimalnih pogojev za opravljanje dejavnosti (dodatni skladišni prostori v zakloniščih, letni prirast knjig) in s tem pogojna določitev matičnosti PIŠK za matično knjižnico do leta 1990.

Izvršni svet SO M. Sobota je na svoji seji, dne 13. 5. 1986 sprejel program uresničevanja pogojev za matično dejavnost in kot sklep zapisal, da bo prostorski problem PIŠK potrebno dokončno rešiti v naslednjem srednjeročnem obdobju.

V Kulturni skupnosti se je s prizadevanji za izpolnjevanje normativov in standardov le delno uspelo.

PIŠK ob koncu leta 1987 s 128.904 knjižnimi enotami izpolnjuje standard dve knjigi na prebivalca.

Ima 4763 vpisanih članov (+ 2913 v krajevnih knjižnicah, za katere strokovno skrbi in usmerja njihovo delo)

PIŠK je v vseh oddelkih, posebej še v pionirskem izvajala knjižnično vzgojo, izobraževala knjižničarje — volonterje, prirejala razstave, izvajala sodelovanje z LR Madžarsko na podlagi meddržavnega dogovora in skrbela za knjižnice na dvojezičnem področju.

Še v naprej ostaja prisotna problematika zaposlitev enega knjižničarja — bibliotekarja za domoznansko zbirko (kadrovski del zadovoljevanja standardov).

Prostorska problematika je postala izredno pereča, saj so pogoji dela, predvsem v pionirskem oddelku nemogoči. Knjige so skladiščene na več lokacijah (v stavbi na Grajski 2, v knjižnici v soboškem gradu, v zaklonišču na Lendavski ulici, v skladiščnem prostoru v soboškem gradu) kar izredno otežuje delo knjižničarjev. V iskanju rešitev (zopet začasnih) bi bila najenostavnejša razširitev oddelka v gradu v prostore sedanjega Kluba mladih, vkolikor bi se za mlade našli enaki prostori na ustrežnejši lokaciji v mestu M. Sobota.

Prostorska problematika je tako najtežji del, izpolnjevanja normativov in standardov in je samo v okviru OKS nikakor ne bo mogla rešiti.

b) Pokrajinski muzej Murska Sobota zaseda prostore v soboškem gradu z etnološkim, arheološkim in zgodovinskim oddelkom.

V letu 1986 je bil pripravljen osnutek z novo mrežo muzejev v Sloveniji, ki uvršča Pokrajinski muzej v M. Soboti kot splošen muzej, nosilec matičnosti strokovnega in delovnega povezovanja muzejev in usklajevanje programov muzejske dejavnosti za občine M. Sobota, G. Radgona, Lendava in Ljutomer.

V letu 1987 je muzej pridobil soglasja ostalih pomurskih občin. Dogovori za porazdelitev strokovnih področij po občinah se nadaljujejo. Muzej v M. Soboti pa se spopade z utesnjenostjo, saj je po površini razpoložljivih prostorov med muzeji v Sloveniji na predzadnjem mestu.

Po izdelitvi Gozdnega in lesnega gospodarstva izprostorov v II. nadstropju soboškega gradu naj bi se muzej razširil v izpraznjene prostore (zgodovinski oddelek) in obenem sistematično uredil svoje zbirke. Žal v okviru sedanjih sredstev OKS za preureditev teh prostorov ne more zagotoviti niti dinarja. Poleg tega ima Kulturni center obveznost — zaposliti pripravnika (študenta), ki je končal študij etnologije. Nova muzejska mreža pa zahteva tudi ustrezno dodatno kadrovsko zasedbo, kar pomeni nove zaposlitve (umetniški zgodovinar, arheolog ali zgodovinar za zgodnji srednji vek do razpada fevdalizma, etnolog, kustos — pedagog).

1/3 muzejske dejavnosti financira Kulturna skupnost Slovenije.

c) **Galerija** izvaja program s področja likovne in galerijske dejavnosti in dela v ustreznih prostorskih pogojih.

V njeno dejavnost spada priprava lastnih, študijskih razstav (vodja Galerije je po stroki umetnostni zgodovinar), prenos razstav iz drugih galerij v M. Soboti in obratno, sodelovanje z galerijami v Ingolstadt, Beljaku, jugoslovanski bienale male plastike, trienalna Pannonia (Eisenstadt, Szombathely, M. Sobota, Celovec), razstave v mali galeriji... Galerija vrši likovno vzgojo in strokovna vodstva po razstavah: velik uspeh beleži s prodajo umetniških del (slike, grafike, skulpture...).

Kot dodatna dejavnost pa je izdajanje prostora za druge prireditve.

V letu 1987 je bil v galeriji 11 likovnih in 7 drugih razstav, ki jih je obiskalo 25.643 obiskovalcev ter 26 drugih prireditev z 2.977 obiskovalci. V letu 1987 beleži galerija 11 enot dotoka in 191 prodanih del.

Celotni fondus stalne zbirke pa znaša 311 enot.

d) **Kino »Park«** se s kinematografsko dejavnostjo v Kulturni center vključuje le skozi upravo.

Kinodvorana je obenem edina dvorana v M. Soboti, v kateri so možne večje prireditve (proslave, gostovanje).

V kinu je poleg vsebinskih problemov dejavnosti močno prisoten problem **dotrajane tonske tehnike in dotrajane ogrevalnega sistema.**

V letu 1987 so v kinu vrteli 216 filmov od tega 9 za filmsko vzgojo. 696 predstav je obiskalo 100.929 ljudi, 38 predstav za filmsko vzgojo pa 15.680 učencev.

2. **Zveza kulturnih organizacij** skrbi za ljubiteljsko kulturno dejavnost v občini M. Sobota na različnih področjih: gledališko, glasbeno, plesno, lutkovno, literarno. Dejavnost po vaseh se odvija v prostorih, ki so lahko namenjeni tudi drugim vaškim dejavnostim.

ZKO zaseda prostor v soboškem gradu in je tako najemnik prostora Kulturnega centra. Enako je z grajsko dvorano, ki pa je kot edina gledališka dvorana v M. Soboti, namenjena ljubiteljski dejavnosti, zaradi dotrajaniosti električnih instalacij in nevarnosti požara, je po sklepu inšpekcijske službe — zaprta.

Znotraj kulture ne vidijo izhoda, saj v okviru sedanjih finančnih možnosti ni možno zagotoviti niti dinarja. Tudi sredstva krajevnega samopriskpeva mesta M. Sobota so skromna. Dejstvo pa je, da je z zaprtjem grajske dvorane onemogočena vsa gledališka ljubiteljska dejavnost v mestu M. Sobota, kakor tudi možnost raznih prireditev, srečanj... v občinskem in tudi regijskem obsegu.

3. **Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Maribor** opravlja svojo dejavnost za celotno severovzhodno Slovenijo, (17 občin). Z letom 1988 je prešlo financiranje svobodne menjave dela na Kulturno skupnost Slovenije. OKS sofinancira le spomeniškovarstvene akcije v občini M. Sobota v skladu s srednjeročnim programom.

4. **Pokrajinski arhiv Maribor** — financiranje svobodne menjave dela je z letom 1988 prešlo na Kulturno skupnost Slovenije.

5. **Zavod za časopisno in radijsko dejavnost M. Sobota** Kulturna skupnost M. Sobota je sofinancer ZCRD po prispevni stopnji 0,07 (trenutno). Problematika je širša: od financiranja dejavnosti (vse pomurske občine) do prostorske problematike, ki jo bo potrebno razreševati.

7. Občinska telesnokulturna skupnost

Športna rekreacija:

Ocenjuje se, da se je v letu 1987 povečalo število udeležencev v telesnokulturni dejavnosti, tako rednih, kot občasnih, saj je bilo v razne oblike vključeno cca 21.500 občanov, od tega v redne aktivnosti okoli 1.700 občanov v 26 športnih panogah ter v 134 športnih društvih, klubih, sekcijah.

Glede uvajanja športne rekreacije v naši občini lahko ugotovimo naslednje:

- delovni ljudje in občani imajo pozitiven odnos do telesnokulturne dejavnosti, saj vključevanje v razne oblike narašča,
- v okviru telesnokulturnega minimuma: hoje, teka, plavanja, smučanja, streljanja, kolesarjenja, iger z žogo in gimnastike so uvedene aktivnosti, ki razvijajo psihofizične sposobnosti in osnovno znanje,
- športna rekreacija postaja vsakodnevna navada, saj se povečuje število vključenih občanov in delovnih ljudi, narašča pa tudi število nosilcev te dejavnosti,
- Igre so ena izmed najrazvitejših oblik športne rekreacije v naši občini, vendar pa s preveč poudarjeno tekmovalnostjo.
- Športnorekreativne igre v krajevnih skupnostih so našle svoje mesto, v prihodnje pa bo potrebno izboljšati programe.
- Vse organizacije s področja športne rekreacije bodo v prihodnje mora-

le izboljšati sistem informiranja in obveščanja o dogajanjih v svoji sredini in tako za članstvo kot za občane.

— Za tako široko razvejano telesnokulturno dejavnost bo potrebno povečati število amaterskih strokovnih kadrov (preko seminarjev in tečajev). Istočasno pa je potrebno pohvaliti številne amaterske kadre v naši občini, ki že vrsto let uspešno izvajajo športnorekreativne programe v vseh sredinah.

— Vsa pozornost je namenjena dejavnostim, ki se vključujejo v program telesnokulturne skupnosti, kot: društvo invalidov, društvo slepih, upokojeanci in drugi.

— Pri izvajanju športne značke je največji uspeh dosežen v VVO (za predšolske otroke). V osnovnih, oziroma srednjih šolah pa naloga še ni dosežena, saj telesna kultura ostaja v glavnem sama — ni povezave pri programiranju obeh sfer (izobraževanje — telesna kultura).

Šolski šport

Program tekmovalni na področju šolskega športa je bil realiziran po predvidenem programu. Osnovne šole so tekmoval v roketu, košarki, odbojki in streljanju.

Tekmovalna so najprej potekala na občinski ravni, najboljši pa so se uvrstili na republiška prvenstva.

V tekmovalni za najbolj samoupravno in najbolj množično šolsko športno društvo je tekmovalo v naši občini 19 šol, od tega 16 osnovnih šol in 3 šole srednjega usmerjenega izobraževanja.

Tekmovalni šport

V letu 1987 so bile izvedene na tem področju vse načrtovane aktivnosti, razen, da še vedno ni uspelo pripraviti prednostnih programov posameznih športnih panog.

Sicer pa so v vseh sredinah prizadevanja, da bi s čimboljšim strokovnim delom dosegli še kvalitetnejše rezultate.

Uspeh je tudi v tem, da je bilo v veliki večini zagotovljeno v korist športnikom:

- zdravstveni pregledi
- zavarovanje
- skrb za sprotno izobraževanje amaterskega in profesionalnega strokovnega kadra.

V zvezi telesnokulturnih organizacij naše občine so za področje tekmovalnega športa zaposleni trije profesionalci.

Financiranje izobraževanja amaterskih strokovnih delavcev je potekalo v skladu s sprejetim programom. Tako je TKS financirala izpopolnjevanje strokovnjakov v petih športnih panogah za nazive trenerja in vaditelja. Vsi kadri, ki so se izobraževali, oz. izpopolnjevali, so aktivni v svojih osnovnih organizacijah.

Telesnokulturna skupnost je v letu 1987 sofinancirala adaptacije naslednjih športnih objektov:

- NTK Sobota — 2.000.000 din (za montiranje reflektorjev v telovadnici SCTPU)
- SCTPU — 1.100.000 din (50 % vrednosti del) za brušenje in lakiranje parketa
- NK »Mura« — 500.000.— din za vzdrževalna dela na nogometnem igrišču
- MDA Goričko 1987 — 300.000 din za nabavo športne opreme za brigadirje.

Mednarodno sodelovanje

je potekalo v skladu z zastavljenim programom. Tako je bilo v mednarodno sodelovanje vključenih 21 osnovnih organizacij. Vsa srečanja so potekala brez problemov in zadovoljivo na organizacijski ravni. Največ srečanj in sodelovanja je bilo s sosednjo Madžarsko.

8. Občinska raziskovalna skupnost

Izvajanje programa Občinske raziskovalne skupnosti M. Sobota je v letu 1987 izhajalo iz programskih usmeritev za leto 1987; le-te pa so bile podrejene usmeritvam razvoja raziskovalne dejavnosti v obdobju 1986—1990.

Izvajanje programa dela je potekalo po naslednjih vsebinskih poglavjih: **Sofinanciranje raziskovalnih nalog**

Občinska raziskovalna skupnost je sofinancirala raziskovalne naloge na osnovi potreb združenega dela, predvsem pa tiste, katerih končni rezultati bodo: novi proizvodi, izboljšanje tehnologije, varčevanje z energijo, varstvo okolja... oziroma vse tisto, kar naj bi prispevalo k prestrukturiranju gospodarstva v občini Murska Sobota.

Osnovna zahteva pri sofinanciranju je bila, da največji del sredstev za raziskovalno nalogo prispeva OZD, ki je odgovorna za to, da se rezultati naloge uveljavijo v praksi.

Na podlagi izsledkov raziskovalnih nalog v zvezi z geotermalno energijo je bila realizirana vrtina v M. Soboti. Zaradi površnih analiz je pri nadaljevanju poskusa praktične uporabnosti prišlo do težav, ki čakajo na pravilne rešitve.

V zvezi z uporabo geotermalne vode kot energije pa se je vključilo tudi združeno delo in sicer IMP Blisk, ki se je s sofinanciranjem ORS lotil raziskave razvoja racionalnega bojlerja in toplotnega varčevalnika.

Izpostaviti velja tudi prizadevanja IMP Panonije za nove programe (Domača proizvodnja rezervnih delov za opremo v tekstilni industriji ter Raziskava tržišča za proizvodnjo strojev za potrebe Mesne industrije), saj zaradi stanja v kmetijstvu z dosedanjimi programi nimajo perspektive. Obe raziskovalni nalogi smo v ORS sofinancirali s precejšnjimi finančnimi sredstvi.

TOZD-u »Vrtnarstvo« smo pri ORS sofinancirali dve zanimivi nalogi (Aklimatizacija rastlin iz rodu vresovk, razmnoženih v sterilnih pogojih ter Razvoj hranilnih podlog in tehnologija razmnoževanja vrtnic v sterilnih pogojih). Izsledki oziroma rezultati bodo v praksi izredno uporabni.

V ORS smo imeli rezervirana sredstva za Ekološko oceno Pomurja in Kmetijsko in gozdarsko študijo. Obe nalogi sta povezani z elektrarnami na Muri. Do realizacije nalog ni prišlo, zato se sredstva prenašajo v naslednje leto.

Nekaj sredstev je ORS namenila tudi nalogam s področja družboslovja, naravne in kulturne dediščine in tudi mladim raziskovalcem na SKŠ Rakičan.

Razvijanje in populariziranje množične inventivne dejavnosti

ORS je posebno pozornost namenila inovacijski dejavnosti. Skupna akcija z Občinskim svetom ZSS in Medobčinsko gospodarsko zbornico iz leta 1986 s prizadevanji za ustvarjanje množične inovacijske klime tudi v letu 1987 ni prinesla vidnejših rezultatov.

ORS je za inovacijske dosežke podelila samo 1 nagrado, ker več prijav enostavno ni dobila.

Na podlagi podatkov, ki jih je ORS s pomočjo anketnega vprašalnika zbrala v združenem delu, je nastala analiza razvojnega in raziskovalnega dela v občini Murska Sobota.

Poročilo je bilo obravnavano na vseh organih v občini (ORS, OK SZDL, Obč. svet ZSS, Izvršni svet SO Murska Sobota, zbori skupščine občine M. Sobota), kjer so bila sprejeta stališča in sklepi v skupnem cilju, spoznati, da je samo znanje in ustvarjalnost tisto, kar nas lahko izvleče iz sedanjega nezavidnega položaja. Ugotovitve o stanju na tem področju v združenem delu občine Murska Sobota so namreč vse prej, kot razveseljive.

Dejavnost naravoslovnih krožkov na osnovnih šolah in šolah srednjega usmerjenega izobraževanja

Pri tej dejavnosti je ORS poleg sofinanciranja raziskovalnih nalog učencev Srednje kmetijske šole v Rakičanu, dodelila nekaj sredstev na 23. srečanju mladih tehnikov Jugoslavije, republiškem mladinskemu ribiškemu taboru ter sofinancirala stroške izmenjave učencev z Dansko 1 učenki SCTPU (na področju kemije).

Skupaj z Občinsko izobraževalno skupnostjo je organizirala srečanja učencev osnovnih in srednjih šol, ki so na republiških in zveznih tekmovanjih s področja naravoslovja in tehnike dosegli vidne rezultate. Na srečanju v M. Soboti jim je spregovoril dr. Emil Milan Pintar o vlogi znanja. Učence in njihove mentorje sta nato obe skupnosti popeljali na poučno ekskurzijo (ogled jedrskega reaktorja in Inštituta Jožef Štefan).

Med drugimi dejavnostmi ORS

lahko izpostavimo še organizacijo oglada sejma tehnoloških inovacij TECHNOVA 87 v Grazu, ki se ga je udeležilo cca 30 strokovnjakov iz združenega dela občine.

Trem strokovnjakom je bil sofinanciran ogled mednarodnega sejma IFAT — 1987 v Münchnu (najnovejši dosežki na razvoju tehnologije in opreme s področja varovanja človekovega okolja).

Dva strokovnjaka sta si ogledala 13. mednarodni sejem gumbov, surovin in strojev za izdelovanje gumbov in drugih okrasnih predmetov v Piacenzi v Italiji.

Sejma EMO v Milanu — Italija (največja razstava obdelovalnih strojev v Evropi) so se s pomočjo sredstev ORS udeležili trije strokovnjaki iz LIV Rogošci.

Enemu strokovnjaku pa je ORS krila polovico stroškov za udeležbo na Mednarodnem simpoziju o razmnoževanju okrasnih rastlin v Geisenheimu (ZR Nemčija).

ORS je sofinancirala še stalno Vestnikovo rubriko o inovacijah.

III. Usmeritve in naloge pri izvajanju programov za leto 1988

V leto 1988 prenašamo na področju družbenih dejavnosti veliko problemov — zlasti je velik razkorak med potrebnimi in razpoložljivimi sredstvi za tekoče poslovanje, tako v SIS kot tudi v izvajalskih organizacijah (prisotne so

stalne motnje v poslovanju). Tako v vseh mesecih poslovanja t. tromesečja 1988 ugotavljamo na eni strani blokade sredstev — »presežke«, na drugi strani pa izredne likvidnostne težave, ki jih več ni možno normalno reševati s prelivanjem sredstev znotraj SIS. Največji problem je v Občinski zdravstveni skupnosti, v kateri smo zaključili poslovanje v letu 1987 z nekritimi odhodki.

Ker se je v tem obdobju zbralo več sredstev, kot dovoljuje dovoljena poraba (presežki), smo v skladu z določili Zveznega interventnega zakona predlagali skupščinam SIS znižanje prispevnih stopenj od 1. 5. 1988 naprej. Prispevne stopnje so tako v globalu znižane za 1,66 % iz BOD.

Poleg težke finančne situacije ugotavljamo problem tudi na samoupravnem področju. Počasi upada motivacija za delegatsko, oziroma samoupravno delovanje, saj so zadnje seje skupščin SIS bile nesklepčne ali na robu sklepčnosti. Prav zaradi tega bi bilo čimprej potrebno odpraviti državno administrativno poseganje na ta področja, saj so razlike v nivoju teh dejavnosti prevelike, da bi jih lahko uravnavali z linearnimi odločitvami.

Težka gospodarska in finančna situacija ter resolucijska predvidevanja o možnostih za oblikovanje sredstev skupne porabe v letu 1988 pa terjajo, da bomo v vseh SIS družbenih dejavnosti skupaj s širšo družbeno skupnostjo takoj pristopili k izpeljavi naslednjih nalog:

1. V vseh SIS je potrebno takoj pripraviti programe ukrepov za uskladitev programov z razpoložljivimi sredstvi. V programih je potrebno konkretizirati posamezne naloge in zadolžitve in jih tudi rokovo določiti.

2. V vseh SIS je potrebno v prvi vrsti zagotoviti sredstva za normalno delovanje dejavnosti (v okviru svobodne menjave dela zagotoviti sredstva za osebne dohodke in materialne stroške) vse ostale naloge pa opredeliti v okviru razpoložljivih sredstev. Skupaj z IS je potrebno poiskati možnosti za zagotovitev sredstev izvajalskim organizacijam v skladu s podano oceno rasti osebnih dohodkov v občini (ocena rasti za leto 1987 je bila 63 % — na usklajeni december 1986 — v svobodni menjavi dela pa smo jim zagotovili le 50% rast sred.). Osebnih dohodkov na rast 63 % bi bilo potrebno uskladiti vsaj za leto 1988.

Istovrstno je potrebno nadaljevati s prizadevanji za tekoče usklajevanje družbenoekonomskega položaja delavcev v družbenih dejavnostih z gospodarstvom.

3. V vseh SIS je potrebno ugotoviti v skladu z interesi delovnih ljudi in občanov možnosti uvajanja neposredne (direktno) svobodne menjave dela (SIS — OZD, OZD gosp. — OZD družb. dej., OZD družb. dej. — starši).

4. Pobuda Občinske zdravstvene skupnosti M. Sobota za pokrivanje izgube v Občinski zdravstveni skupnosti iz leta 1987 je potrebno takoj posredovati družbeno političnim organizacijam. Pobuda je konkretna in se nanaša na enodnevni zaslužek v OZD in delovnih skupnostih s področja gospodarstva in negospodarstva. V ta namen naj se vse SIS odpovedo prispevkom od enodnevnega zaslužka.

5. Vse dokler se ne razčistijo odprta vprašanja in problemi financiranja osnovne dejavnosti, ni možno v nobeni dejavnosti na novo zaposlovati delavcev, razen za tista dela (po predhodnem dogovoru v SIS), kjer bi trpel proces dela, oziroma v primerih, da bi nam iz občine odhajali visokokvalificirani kadri (naši študenti). Vsak primer je potrebno posebej proučiti.

6. Razen izvajanja referendumskega programa na področju osnovnega šolstva in zagotovitve finančnih sredstev za že izdobljeno opremo kirurškega bloka Splošne bolnišnice, do nadaljnjega ni možno izvajati nobenih investicij ali adaptacij pri izvajalcih družbenih dejavnosti, pravtako ni možno nabavljati nobene opreme, ki bi terjala dodatna sredstva. O tej problematiki je nujno razpravljati in odločati po potrebi in sprotno v posamezni SIS in se opredeliti v okviru razpoložljivih sredstev.